

BLUE FLAG-KÄYNTISATAMAKRITEERIT JA NIIDEN SELITYKSET 2021–2025

JOHDANTO

Käyntisatamille, uimarannoille ja huviveneille suunnattua Blue Flag -ohjelmaa johtaa kansainvälinen ympäristökasvatusjärjestö FEE (Foundation for Environmental Education). Blue Flag -ohjelma käynnistettiin Ranskassa vuonna 1985, laajeni Euroopan muihin maihin 1987 ja Euroopan ulkopuolelle 2001, jolloin Etelä-Afrikka liittyi ohjelmaan. Nykyään Blue Flag on maailmanlaajuinen ohjelma.

Blue Flag -ohjelmalla edistetään kestävästä kehitystä sisävesi- ja merialueilla. Se kannustaa paikallisviranomaisia ja Blue Flag -kohteita saavuttamaan korkeat vedenlaatuun, ympäristöhuoltoon, ympäristökasvatukseen ja turvallisuuteen liittyvät vaatimukset. Blue Flag -merkistä on vuosien mittaan tullut arvostettu ja tunnettu tunnustus, jolla pyritään saattamaan matkailu- ja ympäristöalan toimijoita yhteen niin paikallisella, alueellisella kuin kansallisella tasolla.

Tässä kriteeristöoppaassa esitellään kunkin Blue Flag -kriteerin perusteet ja täytäntöönpanoa koskevat vaatimukset käyntisatamissa.

Blue Flag -kriteerit luokitellaan joko pakollisiksi peruskriteereiksi tai vapaaehtoisiksi pistekriteereiksi. Suurin osa kriteereistä on peruskriteereitä, jotka sataman on täytettävä, jotta sille voidaan myöntää Blue Flag -merkki. Myös pistekriteerien noudattaminen on suositeltavaa. Joidenkin kriteerien sisällössä on pieniä alueellisia eroja.

On tärkeää huomata, että tässä kriteeristöoppaassa esitetty Blue Flag -käyntisatamakriteeristö asettaa kansainvälisen vähimmäisvaatimustason. Kansallinen Blue Flag -ohjelma voi halutessaan tiukentaa kriteeristöä, mutta sen on oltava edelleen linjassa Blue Flagin kansainvälisten kriteerien kanssa. Kansallisen tuomariston tulee hyväksyä tiukemmat kriteerit, ja niistä on ilmoitettava kansainväliselle tuomaristolle. Lisäksi tiukemmista kriteereistä tulee ilmoittaa merkin jo saaneiden satamien johdolle ennen seuraavan Blue Flag -kauden alkua.

Blue Flag -hakijasataman tulee tutustua tähän kriteeristöoppaaseen ymmärtääkseen mitkä vaatimukset sen on täytettävä, jotta sille voidaan myöntää Blue Flag -merkki. Kriteeristöoppas toimii myös ohjeistuksena jo sertifioituille käyntisatamille, ja sitä käytetään kansallisen ja kansainvälisen Blue Flag -tuomariston oppaana merkin myöntämisestä päätettäessä.

Jos satama, jolla on Blue Flag -merkki, ei enää täytä Blue Flagin kriteerejä, lippu voidaan poistaa pysyvästi tai väliaikaisesti satamasta. Poikkeamatilanteista on olemassa eri asteita:

1. **Vähäinen poikkeama** syntyy, kun yhdessä sellaisessa peruskriteerissä on puute, jolla on vain vähän tai ei lainkaan merkitystä vierailijoiden terveydelle ja turvallisuudelle sekä ympäristölle.

Jos vähäisiä poikkeamia ilmenee ja ne voidaan korjata välittömästi, ei lippua poisteta, vaan poikkeus kirjataan ainoastaan tarkastuskäyntiraporttiin. Jos vähäistä poikkeamaa ei kuitenkaan voida korjata välittömästi, annetaan Blue Flag -merkin haltijalle 10 päivää aikaa täyttää kaikki kriteerit, ja Blue Flag -lippu poistetaan, kunnes kaikki ongelmat on korjattu. Tieto lipun poistosta kirjataan Blue Flagin kansallisille ja kansainvälisille verkkosivuille.

Jos kriteerin noudattamatta jättäminen haittaa vierailijoiden terveyttä ja turvallisuutta tai ympäristöä, sitä on pidettävä merkittävänä poikkeamana.

2. **Useita vähäisiä poikkeamia** tarkoittaa sitä, että satama ei täytä 2-3 sellaista peruskriteeriä, joilla on vain vähän tai ei lainkaan merkitystä vierailijoiden terveydelle ja turvallisuudelle sekä alueen ympäristölle.

Jos kriteerin noudattamatta jättäminen haittaa vierailijoiden terveyttä ja turvallisuutta tai ympäristöä, sitä on pidettävä merkittävänä poikkeamana.

Jos tapahtuu useita poikkeamia, Blue Flag -merkinhaltijalle annetaan 10 päivää täyttää kaikki kriteerit, ja Blue Flag -merkki peruutetaan, kunnes kaikki ongelmat on korjattu. Tieto lipun poistosta päivitetään Blue Flagin kansallisille ja kansainvälisille verkkosivuille.

3. **Merkittävä poikkeama** syntyy, kun Blue Flag -kohde ei täytä yhtä tai useampaa kriteeriä, mikä aiheuttaa haitallisia seurauksia vierailijoiden terveydelle, turvallisuudelle tai kohteen ympäristölle sekä Blue Flag -ohjelman uskottavuudelle ja vaikuttavuudelle.

Jos kohteessa havaitaan merkittävä poikkeama, Blue Flag -lippu poistetaan välittömästi loppukauden ajaksi. Blue Flag -ilmoitustaululla on tällöin selkeästi ilmoitettava, että Blue Flag -merkki on peruutettu. Tieto tulee päivittää myös Blue Flagin kansallisille ja kansainvälisille verkkosivuille.

Kaikissa tapauksissa, joissa Blue Flag kriteerit eivät täyty, on kansallisen ohjelmajohtajan välittömästi ilmoitettava Blue Flag -merkin haltijalle havaituista puutteista. Tiedot lipun poistamisen syystä on merkittävä selkeästi kohteen ilmoitustaululle. Blue Flag-merkin haltijan on ilmoitettava kansalliselle toimijalle kriteerien täyttymisestä ja esitettävä tarvittavat asiakirjat kymmenen päivän kuluessa lipun poistamisesta, muuten lipunkäyttöoikeus voidaan evätä loppukaudeksi. Going Green Oy:n tulee myös harkita tarkastuskäyntiä varmistaakseen, että satama on vaatimusten mukainen.

Jos Blue Flag on peruutettava väliaikaisesti sataman olosuhteiden muutoksen (esim. sääolojen, sataman vahingoittumisen tai hätätilanteen) vuoksi, satamaa hallinnoivan tahon on ilmoitettava tästä kansalliselle ohjelmajohtajalle, ja tieto tästä on päivitettävä kansallisille ja kansainvälisille Blue Flag - verkkosivuille.

Sen lisäksi, että kansallisen ohjelmajohtajan on päivitettävä Blue Flag -verkkosivuston tiedot sataman tilasta, sen on ilmoitettava Blue Flagin kansainväliselle pääkonttorille poikkeamista. Jos kansainvälinen taho havaitsee poikkeaman, kansallisen ohjelmajohtajan on toimitettava sitä koskeva vastine kansainväliselle taholle 30 päivän kuluessa.

Blue Flag -merkinhaltija on vastuussa satamasta. Blue Flag -merkinhaltija on Suomessa pääsääntöisesti kunta, mutta joissakin tapauksissa se voi olla yksityinen hotelli, kansallispuisto tai yksityinen satamatoimija. Satama voi olla oikeutettu Blue Flag -merkkiin, jos sen alue on kaavoitettu käyntisatamaksi ja siellä on tarvittavat tilat ja palvelut Blue Flag -kriteerien täyttymiseksi.

FEE International ja Suomen kansallinen ohjelmatoimisto Going Green Oy pidättävät itsellään oikeuden evätä tai peruuttaa Blue Flag -merkki, jos Blue Flag -merkinhaltija rikkoo kansallisia ympäristömääräyksiä tai toimii muuten ristiriidassa Blue Flag -ohjelman tavoitteiden ja hengen kanssa.

Kansallinen ohjelmajohtaja ja FEE Internationalin edustajat voivat tehdä ennalta ilmoitettuja tai ennalta ilmoittamattomia tarkastuskäyntejä Blue Flag -käyntisatamiin.

BLUE FLAGIN KÄYNTISATAMAN MÄÄRITELMÄ

Blue Flag -satama on meri- tai sisävesillä sijaitseva käyntisatama, jossa on poijuja tai laitureita huviveneille. Mikäli Blue Flag -käyntisatama sijaitsee selvästi erillään muusta satamatoiminnasta, se voi olla osa suurempaa satamaa, jossa on muitakin toimintoja. Käyntisatamassa on oltava Blue Flag -merkin edellyttämät tilat kriteerien täyttämiseksi. Lisäksi sataman on nimettävä henkilö, joka vastaa kaikista Blue Flag -ohjelmaan liittyvistä asioista, ja käyntisatamaan on päästävä maksutta FEE:n tarkastusta varten.

Blue Flag -kriteeristö jakaantuu 4 lukuun:

YMPÄRISTÖKASVATUS JA –TIEDOTUS

YMPÄRISTÖHALLINTA

SOSIAALINEN JA PAIKALLISYHTEISÖN OSALLISTAMINEN

VEDEN LAATU

YMPÄRISTÖKASVATUS JA –TIEDOTUS

1. Sataman käyttäjien nähtävillä on tietoa paikallisesta luontoekosysteemistä ja ympäristötekijöistä.

Kriteerin tavoitteena on varmistaa, että käyntisataman käyttäjät ja veneilijät ovat tietoisia ympäröivästä luontoekosysteemistä ja sen herkkyydestä, sekä kannustaa heitä oppimaan lisää ja toimimaan vastuullisesti alueella liikkuessaan.

Sataman ilmoitustaululla tulee olla tietoa rantavyöhykkeen ekosysteemistä ja lähellä sijaitsevista herkistä luonto- ja merialueista, kuten kansallispuistoista ja suojelualueista. Lähialueeksi katsotaan kävelyetäisyydellä muutaman kilometrin päässä käyntisatamasta sijaitsevat maa-alueet, sekä helposti veneellä saavutettavissa olevat, tyyppillisen päiväpurjehdusmatkan päässä sijaitsevat alueet. Mikäli luonnonsuojelualueella tai muuten herkällä alueella on luvallista vierailua, tulee tiedoista käydä ilmi alueen järjestyssäännöt. Mikäli liikkumista alueella tulee välttää, tulee myös siitä kertoa.

Luonnonsatamien tulee kiinnittää erityistä huomiota tähän kriteeriin. Mikäli lähistöllä ei ole luonnonsuojelualueita tai muuten herkkiä luontoalueita, on satamassa annettava yleistä tietoa ympäröivästä ekosysteemistä.

Riippuen sataman sijainnista voi olla tarpeen jakaa myös muuta ympäristöön liittyvää tietoa. Näin osoitetaan sataman sitoutumista hyvään ympäristöhoitoon.

Mikäli Blue Flag -käyntisataman lähellä on erityisen herkkiä luontokohteita, satamanpitäjän tulee pyytää aluetta hallinnoivalta viranomaiselta alueen käyttöön ja hoitoon liittyviä ohjeita. Tällöin hakijan on hakemuksen yhteydessä vahvistettava olleensa yhteydessä asianomaiseen viranomaiseen ja huomioivansa alueen käyttö- ja hoitosuunnitelman toiminnassaan.

Poikkeustapauksissa luontoalueen erityinen herkkyys voi estää sen sisällyttämisen satamassa julkaistuihin tietoihin, mikäli viranomaisen arvioi niistä tiedottamisen voivan lisätä alueella kävijöiden määrää ja vaarantaa siten luonnonvaraista eläimistöä ja kasvillisuutta, tai vaikuttaa haitallisesti luontotyypeihin.

2. Satamassa on esillä järjestyssäännöt, jotka huomioivat sitä koskevan lainsäädännön ja määräykset.

Järjestyssääntöjen tulee sisältää seuraavat seikat:

- Vaarallisten ja/tai öljyä sisältävien jätteiden vastaanotto
- Jäteastioiden, roska-astioiden ja jätelajittelupisteiden käyttö
- Herkkien tai suojeltujen luontoalueiden kunnioittaminen
- Sellaisten herkkien luontoalueiden välttäminen, joilla liikkuminen on kielletty
- Veneiden korjaus- ja pesutilojen käyttö
- Kielto tyhjentää roska-astioita, wc-säiliöjätteitä tms. satamaan, vesistöön tai ranta-alueelle
- WC-säiliöiden tyhjentäminen

Järjestyssäännöt tulee pitää esillä ilmoitustaululla. Lisäksi ne voidaan mahdollisuuksien mukaan jakaa veneenomistajille, ja ne voivat olla nähtävillä käyntisataman verkkosivuilla.

3. Satamassa on esillä tietoa Blue Flag -ohjelmasta ja/tai Blue Flag -käyntisatamakriteereistä.

Sataman ilmoitustaululla tulee olla tietoa Blue Flag -ohjelmasta, ja sen yhteydessä tulee käyttää virallista Blue Flag -logoa brändiohjeistuksen mukaisesti. Ainakin Blue Flag -kriteeristön lukujen pääpiirteet tulee esitellä, mutta suosittelemme, että koko kriteeristö on käyntisataman vierailijoiden saatavilla. Lisäksi esillä on oltava Blue Flagin kansainvälisen pääkonttorin, Blue Flagin kansallisen ohjelmajohtajan ja käyntisatamasta vastaavan paikallisen henkilön yhteystiedot. Vierailijoita tulee kannustaa ottamaan yhteyttä asianomaiseen näihin tahoihin, mikäli he havaitsevat, että Blue Flag -käyntisatama ei noudata ohjelman kriteerejä.

Ilmoitustaululla esitettävistä tiedoista tulee käydä ilmi myös Blue Flag -kauden kesto ja se, millä perusteella käyntisatama voi saada Blue Flag -merkin.

Blue Flag -rannat ja -satamat voivat esitellä Green Key -ohjelmaa toisena FEE:n vastuullisuusohjelmalla seuraavanlaisella viestillä: "Blue Flagin ohella ympäristökasvatusjärjestö FEE International hallinnoi myös matkailuyrityksille suunnattua Green Key -merkkiä. Lisätietoja osoitteesta: www.greenkey.fi ja www.greenkey.global."

Seuraavaa Blue Flag -ohjelman esittelyä voidaan hyödyntää sataman ilmoitustaulun tekstissä:

Blue Flag -ohjelma:

Tämä käyntisatama on saanut Blue Flag -merkin. Blue Flag on ympäristömerkki, joka myönnetään käyntisatamille, jotka sitoutuvat hyvään ympäristönhoitoon ja tarjoamaan vierailijoilleen tietoa ympäristökysymyksistä. Blue Flagin saavuttamiseksi sataman on täytettävä useita kriteerejä, jotka koskevat ympäristötietoa ja -kasvatusta, ympäristönsuojelua ja -hallintaa, turvallisuutta, palveluita sekä veden laatua.

Blue Flagin myöntää riippumaton ympäristökasvatusjärjestö FEE (Foundation for Environmental Education), ja sitä edustavat kansalliset toimistot jokaisessa osallistujamaassa Euroopassa, Karibiassa, Uudessa-Seelannissa ja Etelä-Afrikassa. Blue Flagin ohella FEE International hallinnoi myös matkailuyrityksille suunnattua Green Key -merkkiä. Lisätietoja osoitteesta: www.greenkey.fi ja www.greenkey.global."

Blue Flag on merkki uimarannoille, käyntisatamille ja matkailuveneille, ja koskee neljää toiminnan osa-aluetta:

- 1) Ympäristökasvatus ja -tiedotus
- 2) Ympäristöhallinto
- 3) Turvallisuus ja palvelut
- 4) Veden laatu

Blue Flag -merkki myönnetään yhdeksi kaudeksi kerrallaan, ja se on voimassa vain niin kauan kuin kriteerit täyttyvät. Jos kriteerit eivät täyty, on kansallisen ohjelmajohtajan peruutettava Blue Flag -merkki.

Suomessa kansallinen FEE-organisaatio Going Green Oy tekee Blue Flag -kohteisiin tarkastuskäyntejä kauden aikana.

Voit auttaa ohjelmaa toimimalla ympäristön suojelemiseksi:

- Noudata sataman järjestyssääntöjä.
- Käytä ympäristöystävällisiä maaleja, pesuaineita, kemikaaleja jne.
- Ilmoita roskaantumisesta tai muusta ympäristömääräysten rikkomisesta viranomaisille.
- Käytä vettä, sähköä ja polttoaineita säästeliäästi.
- Kannusta myös muita vesillä liikkujia huolehtimaan ympäristöstä.

4. Satama tarjoaa vierailleen ja henkilökunnalleen ympäristökasvatukseen liittyviä aktiviteetteja kauden aikana.

Ympäristökasvatusaktiviteeteilla edistetään Blue Flag -ohjelman tavoitteita:

- Lisätä virkistyskäyttäjien ja alueen asukkaiden tietoisuutta paikallisesta ympäristöstä ja siitä huolehtimisesta.
- Kouluttaa henkilöstöä ja matkailupalvelujen tarjoajia ympäristöasioissa sekä parhaissa käytännöissä.
- Kannustaa paikallisia sidosryhmiä osallistumaan paikallisten ekosysteemien hallintaan.
- Edistää alueen kestävä matkailu- ja virkistyskäyttöä.
- Edistää ideoiden ja käytäntöjen jakamista Blue Flag -ohjelman ja muiden FEE:n ohjelmien (esim. YRE, LEAF, Eco-Schools ja Green Key) välillä.

Hakemukseen tulee sisällyttää tiedot edellisellä Blue Flag -kaudella toteutetusta ympäristökasvatustoiminnasta sekä tulevalle kaudelle suunnitellut aktiviteetit.

Sataman tulee toteuttaa vähintään kolme erilaista aktiviteettia Blue Flag -kauden aikana. Toiminnassa on keskityttävä ympäristöön, ympäristön suojeluun, Blue Flag -ympäristöaiheisiin tai kestäväan kehityksen osa-alueisiin.

Aktiviteettien tulee olla tehokkaita ja vaikuttavia. Suosittelemme, että sataman johto arvioi aiempina kausina toteutettuja aktiviteetteja, ja pyrkii jatkuvasti parantamaan niitä.

Ympäristökasvatusaktiviteettien tulee olla ilmaisia. (Pieni osallistumismaksu hyväksytään tarvittaessa kattamaan aktiviteetin kustannukset, mutta toiminnan tulee olla voittoa tavoittelematonta.)

Mikäli Blue Flag -käyntisataman lähellä on erikseen nimettyjä herkkiä alueita (mukaan lukien rannikko- tai meriensuojelualueet), on erittäin suositeltavaa, että 1–2 ympäristöaktiviteettia liittyy niihin.

Aktiviteettien tyypit

Eri käyttäjäryhmille tulee tarjota erityyppistä ympäristökasvatusohjelmaa. Ne voidaan jakaa viiteen luokkaan:

Passiivisen osallistumisen ohjelmat: Mm. näyttelyt, elokuvat, esitykset, konferenssit, keskustelutilaisuudet, esitelmät jne.

Aktiivisen osallistumisen ohjelmat: Opastetut kierrokset, oppimispelit, näytelmät, siivouspäivät, valokuvaus- tai piirustuskilpailut, luontoympäristön kunnostustoimet, kierrätyshankkeet, kestävän teknologian hankkeet, rannikkoekosysteemien seurantaohjelmat jne.

Koulutusohjelmat: Koulutukset opettajille, uimaranta- tai käyntisatamahenkilökunnalle, lapsille, hengenpelastajille, siivoojille, lainvalvontaviranomaisille, erityiset kansalliset koulutusohjelmat jne.

Kustantaminen ja media: Esitteiden, tarrojen, kylttien, postikorttien, koulujen ja kuntien uutiskirjeiden, kirjojen, T-paitojen, laukkujen, julisteiden, radiolähetysten tuottaminen jne.

Blue Flag -neuvontapiste: Suosittelemme, että Blue Flag -satamassa on yleisölle avoin ympäristötietopiste, jossa jaetaan tietoa Blue Flag -sertifikaatista ja ympäristöasioista. Tällaisen pisteen on tarjottava sekä toimintaa että näyttelyitä ja annettava ympäristötietoa, jotta sitä voidaan pitää ympäristötieto-/neuvontapisteenä. Tietoa neuvontapisteen sijainnista ja toiminnasta on annettava satamassa tai läheisessä matkailuneuvonnassa.

Kohderyhmät

Aktiviteettien tulee soveltua erilaisille kohderyhmille, kuten vierailijat, veneilijät, sataman työntekijät, paikallisyhteisön jäsenet, muut matkailualan työntekijät, kalastajat, paikalliset teollisuudenalat jne.

Aktiviteettityyppien, -määrän ja kohderyhmien on vastattava olosuhteita. Esim. merkittävässä matkailukohteessa suuren yleisön saatavilla tulisi olla tarjolla useampaa kuin yhtä aktiviteettia vuodessa.

Yhteys muihin ympäristöohjelmiin

Suosittelomme, että käyntisatama tekee toimien suunnittelussa ja toteuttamisessa yhteistyötä muiden kansalaisjärjestöjen, paikallisten Blue Flag -uimarantojen tai muiden FEE-ohjelmien osallistujien, asiantuntijoiden ja yliopistojen kanssa.

Tietoa aktiviteeteista

Tietoa yleisölle tarkoitetuista aktiviteeteista on asetettava näkyville käyntisatamaan sekä mieluiten myös paikallisiin medioihin, tai toimitettava paikallisiin matkailutoimistoihin. Julkaistuihin tietoihin tulee sisältyä toiminnan kuvaus, milloin ja missä sitä aiotaan toteuttaa, kenelle se on tarkoitettu jne.

Ohjelmat ja aktiviteetit, jotka eivät täytä kriteeriä

Aktiviteetit, joiden ei katsota täyttävän tätä kriteeriä:

- toimet muiden Blue Flag -kriteerien täyttämiseksi, kuten sataman yleinen siivous, jätehuolto, kierrätys jne.
- matkailumarkkinointiin liittyvät toimet, joissa ei ole kestävän kehityksen näkökulmaa
- Blue Flag -merkinhaltijan muutoin toteuttamat toimet osana terveyden, turvallisuuden, liikenteen tai matkailun tavanomaista hallinnointia

Esimerkkejä

Esimerkkejä hyvästä koulutustoiminnasta löytyy Blue Flagin kansainväliseltä verkkosivustolta www.blueflag.org.

5. Veneenomistajille tarjotaan Blue Flag -merkkiä.

Blue Flag -vieraskäyntisataman tulee tarjota yksityisille veneenomistajille Blue Flag -merkkiä. Blue Flag -merkki on pieni lippu, joka on tarjolla joko ilmaiseksi tai kohtuullisella kustannuksella niille yksityisille veneenomistajille, jotka sitoutuvat ohjelman ympäristösääntöihin. Sekä koti- että ulkomaiset veneenomistajat voivat hakea Blue Flag -merkkiä, mikäli heidän venettään ei käytetä kaupalliseen toimintaan.

Ympäristöä koskevien sitoumusten tarkka sisältö vaihtelee maittain, mutta niiden tulee sisältää vähintään seuraavat kohdat:

- En heitä roskia mereen tai rannikolle.
- En päästä jätevettä mereen, rannikkovesiin tai herkille alueille.
- Käytän säiliötä wc-jätteen keräämiseen aluksella.
- En päästä myrkyllisiä jätteitä (öljyä, maalia, käytettyjä paristoja, puhdistusaineita jne.) mereen. Hävitän nämä jätteet turvallisesti käyntisatamassa oleviin säiliöihin.
- Edistan jätteen lajittelua ja kierrätystä ja käytän kierrätyspisteitä (lasi, paperi jne.).
- Käytän ympäristöystävällisiä tuotteita (maaleja, kiinnittymisenestoaineita, maalinpoistoaineita, pesuaineita, kemikaaleja jne.) veneen kunnostuksessa, jos niitä on saatavilla.
- Ilmoitan välittömästi viranomaisille havaitsemistani saasteista tai muista ympäristömääräysten rikkomuksista.
- En kalasta laittomasti, ja noudatan kalastuskieltokausia.
- Suojelen meren eläimiä ja kasveja, mukaan lukien pesivät linnut, hylkeet ja muut merinisäkkäät.
- Kunnioitan herkkiä ja suojeltuja luontoalueita.
- Vältän ankkuroimista herkille alueille.
- Vältän häiritsemästä kalastusta tai pyydyksiä.
- Kunnioitan muita ihmisiä ja ympäristöä.
- En osta tai käytä suojelluista tai uhanalaisista lajeista tai vedenalaisista arkeologisista löydöksistä valmistettuja esineitä.
- Kannustan muita veneilijöitä huolehtimaan ympäristöstä.
- Allekirjoittamalla nämä säännöt vakuutan, että käytän Blue Flag -lippua vain yksityiskäytössä olevassa veneessäni, enkä mihinkään kaupalliseen tarkoitukseen.

Sitoumuksessa on oltava veneen omistajan nimi, allekirjoitus ja osoite, sekä kansallisen ohjelmatoimiston tai Blue Flag -pääkonttorin nimi ja osoite.

Veneen omistaja voi luovuttaa allekirjoittamansa sitoumuksen sataman johdolle tai lähettää sen suoraan joko kansalliselle Blue Flag -edustajalle tai Blue Flag -pääkonttorille. Sitoumuksen vastaanottanut taho toimittaa sen kansalliselle Blue Flag -edustajalle, joka lähettää Blue Flag- lipun veneen omistajalle, ja kirjaa veneenomistajan nimi- ja osoitetiedot Blue Flag- rekisteriin.

Käyntisataman tulee tarjota Blue Flag -lippua ja -ympäristösitoumusta esim. sataman toimistossa, kerhotalossa tai sataman kaupassa. Jos ympäristösitoumuksesta ei ole saatavilla kansallista versiota, on esiteltävä kansainvälinen versio. Myös ilmoitustaululla tulee olla tietoa veneenomistajien Blue Flag -merkistä.

6. Henkilöstölle järjestetään vuosittain kaksi Blue Flag – kokousta, joissa käsitellään ympäristön tilan seurantaan ja kestävyyteen liittyviä asioita.

VAPAAEHTOINEN PISTEKRITEERI

Kokoukset järjestetään mieluiten ennen Blue Flagin kauden alkua ja sen päätyttyä, mutta niille käyntisatamille, joissa on toimintaa koko vuoden ajan, voidaan kokoukset pitää kuuden kuukauden välein. Kokousten toteutuminen voidaan osoittaa toimintakertomuksilla tai kokousten pöytäkirjoilla.

7. Jokainen henkilökunnan jäsen on perehtynyt Blue Flag -ohjelmaan, ja osaa tarvittaessa kertoa siitä satamavieraille.

VAPAAEHTOINEN PISTEKRITEERI

Sataman johdolla on käytäntö, jonka mukaisesti uusi henkilöstö perehdytetään Blue Flag -ohjelmaan ja siihen, mitä Blue Flag -kriteerit merkitsevät heidän työssään. Myös sesonkityöntekijöille tulee tiedottaa Blue Flag -merkistä.

i

YMPÄRISTÖHALLINTO

8. Satamalla on ympäristötyöryhmä, joka vastaa ympäristönhoitojärjestelmien käyttöönotosta ja sataman säännöllisistä tarkastuksista.

VAPAAEHTOINEN PISTEKRITEERI

Sataman ympäristötyöryhmän tulee koostua kaikista paikallisella tasolla asiaankuuluvista sidosryhmistä. Näitä voivat olla paikallisviranomaiset, purjehdusseurat, suojellun merialueen edustajat, koulun edustajat, paikalliset ympäristöalan kansalaisjärjestöt jne.

Sataman ympäristötyöryhmän tulee tehdä yhteistyötä satamapäällikön kanssa ympäristönhoitojärjestelmän perustamiseksi ja sataman säännöllisten tarkastuskäyntien tekemiseksi. Lisäksi työryhmän tehtävänä on yhdessä satamapäällikön kanssa varmistaa muiden kriteerien noudattaminen.

9. Satamalle on laadittu ympäristöpolitiikka ja -suunnitelma. Ympäristösuunnitelma sisältää vesihuoltoon, jätteeseen ja energiankulutukseen, terveys- ja turvallisuuskysymyksiin sekä ympäristöystävällisten tuotteiden käyttöön liittyvät kohdat aina, kun mahdollista.

Tämä kriteeri kannustaa käyntisatamaa tarkkailemaan sataman ympäristökuormitusta, suunnittelemaan ja parantamaan sataman ympäristöolosuhteita sekä dokumentoimaan nämä parannukset. Kriteerillä pyritään kannustamaan satamaa saamaan yleiskuva ympäristötilanteesta ja keskittymään tarvittaviin toimiin. Ympäristöhallinnon suunnittelulla ja parantamisella voi olla myönteinen vaikutus myös käyntisataman talouteen.

Ks. liitteessä A kaksi esimerkkiä tämän kriteerin noudattamisesta.

10. Lähistön herkistä luontoalueista huolehditaan.

Jotkut alueet Blue Flag -käyntisatamassa tai sen lähellä voivat olla herkkiä ja vaatia erityistä hoitoa. Näissä tapauksissa Blue Flag -merkinhaltijan on kuultava asianmukaista suojeluorganisaatiota tai asiantuntijaa saadakseen neuvoja näiden alueiden hoidosta. Jos alueet edellyttävät erityisiä hoitotoimenpiteitä, hakijan on hakemuksessa vahvistettava, että se on kuullut aiheesta asianmukaisia tahoja, ja että hoitosuunnitelma pannaan täytäntöön.

Suojelluilla rannikko- ja/tai merialueella tai niiden läheisyydessä on tarpeen kuulla niiden hoidosta vastaavaa tahoa, jotta varmistetaan, että tavoitteet ovat yhteensopivia ja tukevat ekosysteemien säilyttämistä ja biologista monimuotoisuutta.

11. Vaarallisten jätteiden varastointia varten on riittävät ja asianmukaisesti merkityt erilliset astiat. Jätteiden käsittelystä vastaa luvan saanut toimija, ja vaarallisen jätteen hävitys tapahtuu luvanvaraisessa laitoksessa.

Vaarallisten jätteiden vastaanottopisteessä on oltava erilliset, asianmukaisesti merkityt säiliöt kaikkien vastaanotettavien vaarallisten jätteiden (esim. maalit, liuottimet, veneen hiontapöly, kiinnittymisenestoaineet, paristot, jäteöljy, hätäraketit jne.) keräämiseksi. Vähintään kolmelle (3) erityyppiselle vaaralliselle jätteelle on oltava erilliset keräysastiat.

Vaarallisten jätteiden keräysastioiden tulee olla toimivia ja ympäristöön sopivia. Käyntisatamaan sijoitettavien keräysastioiden määrä riippuu käyntisataman käyttäjien määrästä, astioiden koosta ja tyhjennysvälistä.

Vaarallisten jätteiden säilytystilojen tulee olla puhtaita ja ympäristön kannalta turvallisia. Keräysastioiden tulee olla vaarallisille jätteille sopivia, ja ne tulee sijoittaa betoni-, metalli- tai muulle läpäisemättömälle alustalle. Jätekemikaalien vuodot, syttyminen ja räjähtäminen on estettävä. Säilytystilat on erotettava muista tiloista, eivätkä ne saa aiheuttaa vaaraa lapsille. Mikäli mahdollista, tilat tulee sijoittaa kauas vesistöistä. Vuodon sattuessa säiliön ympäristö on välittömästi puhdistettava ja pyrittävä kunnostamaan ennalleen. Öljyn vastaanottoon tulisi mieluiten käyttää liikuteltavia öljysäiliöitä.

Luvanvaraisilla loppusijoituslaitoksilla tarkoitetaan viranomaisten ympäristölupahakemusten perusteella hyväksymiä jätteenkäsittelylaitoksia. Jätteen oikean keräyksen, lajittelun, varastoinnin ja loppukäsittelyn varmistamiseksi sataman on noudatettava kansallisia ja kansainvälisiä

jätehuoltosuunnitelmia ja -ohjeita (EU-direktiivi 2000/59/EY). Blue Flag -käyntisataman tulee varmistaa, että auktorisoitu liikkeenharjoittaja kuljettaa vaaralliset jätteet luvanvaraiseen laitokseen ja että ne hävitetään asianmukaisesti.

Pienet (alle 150 laituripaikkaa), ja/tai syrjäiset Blue Flag -satamat voivat totettaa vaarallisten jätteiden vastaanoton myös yhteistyössä jonkin lähiympäristöllä sijaitsevan käyntisataman kanssa. Jos naapurisatamalla on riittävät tilat vaarallisten jätteiden turvalliseen käsittelyyn, se voi ottaa vastaan myös pienen ja syrjäisen käyntisataman veneilyasiakkaiden vaaralliset jätteet. Järjestelystä on kuitenkin ilmoitettava Blue Flag -käyntisataman ilmoitustaululla sekä kaikille vierasveneilijöille suunnatussa tiedotteessa.

Jätehuoltoa koskevasta yhteistyöstä tulee laatia kirjallinen sopimus. Blue Flag -käyntisataman vastuulla on kuitenkin edelleen varmistaa, että sen asiakkailta kerätyistä jätteistä huolehditaan asianmukaisesti.

12. Satamassa on riittävä määrä roska-astioita, joita huolletaan asianmukaisesti. Jätteiden jatkokäsittelystä vastaa luvanvarainen toimija, ja se toteutetaan luvanvaraisessa laitoksessa.

Kaikkien käyntisataman maa-alueiden tulee olla siistejä, ja roska-astioiden säännöllisesti tyhjennettyjä. Tämä koskee myös satama-alueella olevia ravintoloita, kauppoja, viheralueita jne.

Roska-astioiden tulee olla toimivia ja käyttäjäystävällisiä, ja niiden valinnassa tulee huomioida myös esteettiset seikat. Mikäli mahdollista, on suositeltavaa, että roska-astiat on valmistettu ympäristöystävällisistä materiaaleista.

Roska-astioita on oltava riittävästi sataman käyttäjien määrä sekä astioiden kapasiteetti ja tyhjennysväli huomioiden.

Luvanvaraisella laitoksella tarkoitetaan viranomaisten ympäristövaatimusten perusteella hyväksymiä jätehuoltolaitoksia. Blue Flag -merkin saaneen sataman tulee varmistaa, että sen jätteistä huolehditaan asianmukaisesti, ja että niiden kuljetuksesta jätehuoltolaitokseen huolehtii luvan saanut jätehuoltoyhtiö.

Vaarallisten jätteiden asianmukaisen keräämisen, lajittelun, varastoinnin ja loppukäsittelyn varmistamiseksi sataman on noudatettava kansallisia ja kansainvälisiä jätehuoltosuunnitelmia ja -säädöksiä EU:n direktiivin 2000/59/EY mukaisesti.

Käyntisataman on huolehdittava alueen siivoksesta niin usein kuin tarpeellista (esim. päivittäin). Mikäli satamaan kulkeutuu roskia tai saasteita sen alueen ulkopuolelta, ne on välittömästi poistettava pelastussuunnitelman mukaisesti (kriteeri 18). Erittäin vakavissa saastumistapauksissa voi olla tarpeen peruuttaa Blue Flag -lippu väliaikaisesti ja kertoa peruuttamisen syyt ilmoitustaululla.

On tärkeää, että sataman järjestyssäännöissä (kriteeri nro 2) kielletään roskien heittäminen ja wc-säiliöiden tyhjentäminen ympäristöön.

13. Satamassa on tilat kierrätyskelpoisten jättejakeiden vastaanottamiseen.

Sataman tulee pyrkiä minimoimaan sekajätteen määrä. Jätteet on lajiteltava mahdollisimman tarkasti eri jakeisiin ja kierrätettävä.

Erilliskerättäviä jättejakeita voivat olla lasi, metalli, paperi, kartonki, muovipakkaukset ja biojäte jne., mutta sataman tulee vastaanottaa vähintään kolmea kierrätettävää jättejakeita. Käytön helpottamiseksi jätetiedot tulee merkitä selvästi, tarvittaessa eri kielillä.

Lajitteluohjeiden tulee olla nähtävillä jätelajittelupisteessä tai sataman ilmoitustaululla.

Blue Flag -merkinhaltijan velvollisuutena on varmistaa, että sen keräämät jätteet kierrätetään asianmukaisesti, ja että niiden kuljetuksesta kierrätyslaitokseen huolehtii luvan saanut jätehuolto-yhtiö.

14. Satamassa on pilssiveden pumppauslaitteisto.

VAPAAEHTOINEN PISTEKRITEERI

Käytössä olevan pilssiveden pumppauslaitteiston tulee pystyä erottelemaan öljyinen pilssivesi tai vesi öljyä sisältävistä nesteistä. Pumppauslaitteisto voi sijaita käyntisatamassa tai sen läheisyydessä. Laitteiston on oltava helposti kaikkien mahdollisten käyttäjien saatavilla.

Jos kyseessä on pieni ja/tai syrjäinen käyntisatama (alle 150 laituripaikkaa), voidaan käyttää lähistöllä sijaitsevan käyntisataman kanssa yhteistä pumppauslaitteistoa. Laitteiston jakamisesta tulee kertoa selkeästi ilmoitustaululla sekä kaikille käyntisataman asiakkaille, ja näiden kahden sataman välillä tulee olla asiasta kirjallinen sopimus. Blue Flag -käyntisataman vastuulla on kuitenkin edelleen varmistaa, että laitteistoa huolletaan ja käytetään asianmukaisesti.

15. Satama vastaanottaa käymäläjätettä.

Käymäläjätteen vastaanottopisteenä voi olla pysyvä pumppausasema, liikkuva pumppaamo tai keräysauto. Laitteiston on oltava helposti veneilijöiden käytettävissä milloin tahansa sataman avoinnaoloaikana, mieluiten käyntisatamassa tai sen välittömässä läheisyydessä.

Käymäläjätteen vastaanottolaitteiston tulee soveltua alueella tavallisimpiin keräyskäytäntöihin ja veneiden varusteluun.

Pysyvien käymäläjäteveden pumppauslaitteiden tulee sijaita keskeisellä paikalla käyntisatamassa, jotta niihin on helppo päästä kaikenlaisilla veneillä (myös niillä, jotka tarvitsevat enemmän tilaa ja syvyyttä).

Käymäläjätevesisäiliöiden on oltava kansallisen lainsäädännön mukaisia.

Jos kyseessä on pieni ja/tai syrjäinen käyntisatama (alle 150 laituripaikkaa), käymäläjätteen vastaanotto voidaan toteuttaa yhteistyössä lähellä sijaitsevan käyntisataman kanssa. Pieni ja/tai syrjäinen käyntisatama voi myös hyödyntää ulkopuolisen jätehuoltoyhtiön palveluita tämän hoitamiseksi. Molemmissa tapauksissa asiaa koskevien tietojen on oltava selkeästi esillä ilmoitustaululla sekä kaikille käyntisataman asiakkaille. Kahden käyntisataman tai Blue Flag -käyntisataman ja käymäläjättekeräyksen järjestävän yrityksen välillä tulee olla kirjallinen sopimus. Blue Flag -käyntisataman vastuulla on edelleen varmistaa, että wc-jätteen vastaanottolaitteistoa hallinnoidaan asianmukaisesti.

16. Kaikki sataman rakennukset ja laitteet ovat asianmukaisesti huollettuja ja kansallisen lainsäädännön mukaisia. Käyntisatama soveltuu sitä ympäröivään luontoon ja rakennettuun ympäristöön.

Käyntisataman, mukaan lukien kaikki sen rakennukset ja laitteet, on oltava hyvässä kunnossa ja kansallisen ja kansainvälisen lainsäädännön mukainen. Käyntisatamalla tulee olla kaikki tarvittavat luvat.

Rakennettaessa uutta, yli 500 venepaikkaa käsittävää käyntisatamaa tai laajennettaessa olemassa olevaa käyntisatamaa yli 250 laituripaikalla tulee toteuttaa ympäristövaikutusten arviointi.

Muiden käyntisataman rakennusten ja tilojen (mukaan lukien kaupat, ravintolat, nosturit, leikkikentät jne.) tulee olla siistejä, turvallisia, asianmukaisesti huollettuja ja niitä koskevan lainsäädännön mukaisia. Käyntisataman rakennuksista tai tiloista ei saa päästä maahan, veteen tai ympäristöön pilaantumista aiheuttavia aineita.

On erittäin suositeltavaa, että käyntisataman rakennuksissa käytetään ympäristöystävällisiä laitteita ja materiaaleja aina kun mahdollista. Myös käyntisataman viheralueita tulee ylläpitää ympäristöystävällisesti (ilman torjunta-aineita jne.).

Käyntisataman tulee olla hyvin integroitu ympäröivään luonnonympäristöön. Rakennetussa ympäristössä tulee huomioida suunnittelusäädökset sekä ympäristönhoidolliset ja esteettiset vaatimukset. Tarkoituksena ei kuitenkaan ole, että kaikki Blue Flag -satamat olisivat identtisiä, vaan satamia kannustetaan säilyttämään yksilölliset ominaisuutensa.

Blue Flag -lippua ei saa pitää esillä satamassa merkittävien laajennustöiden ja/tai remontoinnin aikana.

17. Satamassa on riittävät, siistit ja selkeästi merkityt saniteetti- ja pesutilat, joissa on tarjolla puhdasta juomavettä. Jätevedenkeräys toteutetaan hallitusti, ja jätevesi käsitellään luvanvaraisessa jätevedenpuhdistamossa.

Saniteettitilojen tulee olla hyväkuntoisia, siistejä ja hyvin hoidettuja. Myös itse huoltorakennusten on oltava hyvässä kunnossa ja kansallisen rakennuslainsäädännön mukaisia (ks. myös kriteeri 12).

Saniteettitiloissa tulee olla wc:t, pesualtaat ja suihkut. Saatavilla on oltava myös juomavettä. Muita tarjottuja palveluja voivat olla esim. pesukoneet.

Satamassa käytettävissä olevien saniteettitilojen määrän tulee olla riittävä sesonkiaikaiseen satamakävijöiden lukumäärään nähden (yleensä vähintään yksi wc, pisuaari, suihku ja käsienpesuallas 25 laituripaikkaa kohti). Veneilijöitä tulee ohjata olemaan käyttämättä veneiden omia wc:itä satamassa oleskellessaan.

Saniteettitilojen tulee olla helposti saavutettavissa, eivätkä ne saa sijaita liian kaukana sataman mistä tahansa kohdasta (yleensä alle 200 metrin päässä mistä tahansa veneestä missä tahansa laiturissa). Saniteettitilojen tulee olla helposti löydettävissä (käyttämällä merkkejä tai symboleita käyntisataman kartalla).

Saniteettitilojen tulee olla liitettynä luvanvaraiseen jätevedenkäsittelyjärjestelmään, joka on EU:n yhdyskuntajätevesidirektiivin mukainen. Jos käyntisatama on hyvin pieni ja/tai hyvin syrjäinen, kansallinen tuomaristo voi erityistapauksissa sallia jonkun muun turvallisen tavan hävittää sataman jätevedet.

18. Jos käyntisatamassa on veneen korjaus- tai pesupaikka, ei viemäriin, maaperään, vesistöön tai ympäristöön päästetä sieltä haitallisia aineita/saasteita.

Käyntisataman, jossa on veneen korjaus- ja pesutilat, on täytettävä kaikki kansallisen ja kansainvälisen lainsäädännön standardit ja määräykset.

Veneen korjaus ja pesu on suoritettava satamassa erikseen määrätyllä alueella.

Veneen korjaus- ja pesualueilla tulee olla keräyssuodattimia tai vastaavia järjestelmiä, joilla estetään vaarallisten aineiden pääsy viemärijärjestelmään tai käyntisataman maaperään / vesistöön. Keräyssuodattimet on puhdistettava säännöllisesti, ja niiden jätteet on käsiteltävä vaarallisena jätteenä.

Suuremmat korjaustoimet (esim. pölyä aiheuttava hionta, kiillotus tai hiekkapuhallus) on suoritettava katetussa tilassa tai sisätiloissa valvotuissa olosuhteissa. Tältä alueelta kerättyä jätettä on käsiteltävä vaarallisena jätteenä.

Veneen korjaamisesta ja pesusta aiheutuvaa vakavaa melusaastetta tulee pyrkiä välttämään.

19. Satama edistää kestävien liikennemuotojen käyttöä.

VAPAAEHTOINEN PISTEKRITEERI

Sataman tulee kannustaa käyttämään kestäviä liikennemuotoja.

Jos lähimpään taajamaan on yli kaksi kilometriä, käyntisataman ja taajaman välillä tulisi olla julkinen liikenneyhteys.

Kestävää liikennettä voidaan edistää myös jalankulkureiteillä tai tarjoamalla polkupyöriä vuokralle.

Koska tämä kriteeri tukee kestävän kehityksen tavoitetta, käyntisatamaa kannustetaan tekemään yhteistyötä paikallisviranomaisten kanssa kriteerin noudattamiseksi.

20. Pysäköinti ja/tai autoilu on käyntisatamassa sallittua vain erityisesti sille osoitetuilla alueilla.

Käyntisataman alueella autoilua ja pysäköintiä tulee pyrkiä välttämään, ja yksityisautoilu tulee mahdollisuuksien mukaan korvata kestävällä liikenteellä (julkinen liikenne, polkupyörät jne.) – ks. kriteeri 16.

Jos käyntisatamassa autoilua ja pysäköintiä ei voida välttää, sen tulee tapahtua vain tähän tarkoitukseen osoitetuilla alueilla. Näiden alueiden suunnittelussa on erittäin tärkeää ottaa huomioon jalankulkijoiden turvallisuus ja vapaa liikkuminen.

21. Saniteettitilojen ja suihkujen vedenkulutusta seurataan.

VAPAAEHTOINEN PISTEKRITEERI

Käyntisatamassa hanoissa, suihkuissa ja wc: ssä on vettä säästäviä rakenteita / säätöjä.

1. Suihkujen virtaama on enintään 9 litraa minuutissa.
2. Käsienpesuhanojen virtaama on enintään 6 litraa minuutissa.
3. Wc-huuhtelussa käytetty vesimäärä on enintään 6 litraa / huuhtelu.

Poikkeuksia:

Mikäli wc-istuimissa on harmaa-vesijärjestelmä tai pysäytyspainike, voidaan huuhteluun käyttää enintään 9 litraa huuhtelua kohti.

Virtaamien pienentämisen lisäksi käyntisataman tulee toteuttaa muita vedensäästötoimenpiteitä. Näitä voivat olla esim. liiketunnistimella toimivat hanat, vedenvirtauksen hätäkatkaisimet, kolikoilla tai pantilla käytettävät hanat, harmaaveden kierrätysjärjestelmät jne.

22. Satamalle on laadittu ympäristöpolitiikka ja -suunnitelma. Suunnitelmaan sisältyy ympäristötiedon kerääminen ja henkilöstön perehdyttäminen ympäristöasioihin.

VAPAAEHTOINEN PISTEKRITEERI

Sataman tulee kirjata ylös vuotuiset veden- ja energian kulutus, kerätyn jätteen määrä ja (valinnaisesti) käytettyjen puhdistusaineiden tyyppi ja määrä. Kaikki sataman työntekijät tulee perehdyttää näihin asioihin.

Seuraavat tiedot tulee kirjata ylös:

- energian ja veden kulutus
- energian ja veden kustannukset
- energian ja veden kulutus yksikköä kohti.
- kerätyn jätteen määrä ja tyyppi

Valinnaisesti voidaan kirjata myös:

- käytetyt puhdistuskemikaalit ja niiden määrät

Kerätyt tiedot tulee muuntaa indekseiksi taulukointia hyödyntäen.

Satamassa tulee toteuttaa energiakatselmus 5 vuoden välein, ja suositeltujen toimenpiteiden energiatehokkuutta tulee arvioida säännöllisesti. Toteutettavien toimenpiteiden tulee sisältyä vastuullisuussuunnitelmaan (pistekriteeri 2).

23. Käyntisataman tilojen siivoukseen käytetään ainoastaan ympäristöystävällisiä puhdistusaineita.

VAPAAEHTOINEN PISTEKRITEERI

Saniteetti- ja sisätilojen puhdistusaineilla tulee olla kolmannen osapuolen myöntämä ympäristömerkki (esimerkiksi Eurooppalainen ympäristömerkki tai Pohjoismainen Joutsenmerkki), tai ne eivät saa olla Green Keyn mustalla listalla (ks. **liite B**: Green Keyn musta lista). Päivittäissiivouksessa käytetään vain kuitukangastuotteita.

Mikäli sataman siivous on ulkoistettu, tulee nämä ehdot sisällyttää seuraavaan sopimustarkistukseen viimeistään vuoden kuluessa Blue Flag-ensihakemuksesta.

Poikkeus:

Tämä kriteeri ei koske sellaisia puhdistusaineita / -tuotteita, joiden käyttö on pakollista terveysturvallisuuteen, hygienia- ja/tai elintarviketurvallisuuteen liittyvien lakien perusteella joko määrättyä aikana tai hätätilanteissa.

24. Käyntisataman saniteettitiloissa on tarjolla vain ympäristöystävällisiä peseytymistuotteita ja pehmopaperia. Saippua ja muut peseytymistuotteet ovat annostelijoissa.

VAPAAEHTOINEN PISTEKRITEERI

Paperipyyhkeiden ja wc-paperin tulee olla valmistettu ei-kloorivalkaistusta paperista, tai niillä on oltava kolmannen osapuolen myöntämä ympäristömerkki.

25. Sataman valaisimet ovat energiatehokkaita. Liiketunnistimia käytetään aina, kun ne soveltuvat käyttökohteeseen.

VAPAAEHTOINEN PISTEKRITEERI

Kaikki sataman valaistus on energiatehokasta.

Viimeistään vuoden kuluttua sataman tarkastuksesta kaikissa rakennuksissa ja ulkoalueilla tulee käyttää energiatehokasta valaistusta. Jos valaistus ei tuolloin vielä täytä kriteeriä, sataman tulee esittää suunnitelma toteutusaikataulusta.

Energiatehokkaan valaistuksen vähimmäisvaloteho on 40lumen / watti. PL-, TL-, SL- ja LED-lamput täyttävät tämän kriteerin, mutta halogeenivalaistusta tai perinteisiä hehkulamppuja ei saa käyttää.

Jos sopivaa energiatehokasta valaistusvaihtoehtoa ei ole tarjolla, käyntisatama voi saada vapautuksen tästä kriteeristä. Tätä varten sataman on osoitettava, että energiatehokasta valaistusta ei teknisistä syistä voida toteuttaa, tai että tähän vaadittavan investoinnin takaisinmaksuaika olisi yli 5 vuotta.

Käyntisataman rakennuksissa ja niiden ympäristössä tulee hyödyntää hämärätunnistimia tarpeettoman valaistuksen välttämiseksi. Valot voidaan kytkeä päälle ja pois esimerkiksi alueella liikkumisen (liiketunnistin) tai valon määrän (valoanturi) perusteella.

26. Kaikki sataman ylläpidossa käytetty energia on tuotettu uusiutuvilla energialähteillä.

VAPAAEHTOINEN PISTEKRITEERI

Kaikki sataman hoidossa käytettävä energia tuotetaan uusiutuvilla energialähteillä. Tämä käsittää sekä sähkön, kaukolämmön että mahdolliset polttoaineet kuten kaasun ja lämmitysöljyn, joiden tulee olla tuotettu 100% uusiutuvilla energialähteillä. Hakemukseen tulee liittää alkuperätodistus kaikkien käytettyjen energiamuotojen osalta.

27. Satama pyrkii olemaan hiilineutraali.

VAPAAEHTOINEN PISTEKRITEERI

Sataman johto tekee toiminnasta hiilijalanjälkilaskelman ja selvittää, voiko se olla hiilineutraali.

- Hiilineutraaliuden osoittavan todistuksen hankintaa edeltää aina CO₂-päästöjen minimointi kaikin mahdollisin toimin, sekä selvitys mahdollisuudesta tuottaa uusiutuvaa energiaa itse omaan käyttöön.
- Vasta tämän jälkeen satama voi kompensoida loput hiilidioksidipäästöt.

28. Sataman viheralueita ja puutarhoja hoidetaan ympäristöä säästäen.

VAPAAEHTOINEN PISTEKRITEERI

Jos eloperäistä tai luonnonmukaista vastinetta ei ole tarjolla, kemiallisia torjunta-aineita ja lannoitteita käytetään korkeintaan kerran vuodessa.

Koska Blue Flag -sataman alueella ei pidä käyttää kemiallisia rikkakasvien torjunta-aineita tai lannoitteita, vaihtoehtona voi olla kaasuliekkien tai mekaanisten torjuntakeinojen käyttö. Voimassa olevat metsäpalovaroitukset tulee aina ottaa huomioon.

Kukat ja puutarhat kastellaan varhain aamulla tai myöhään illalla.

Tällä kriteerillä pyritään vähentämään vedenkulutusta erityisesti silloin, kun vesijohtovettä käytetään kasteluun. Kasteleminen aikaisin aamulla tai myöhään illalla vähentää haihtumista ja on kasvien juuristolle hyödyllisintä.

Sadevettä kerätään ja käytetään kukkien ja puutarhojen kasteluun.

Tällä kriteerillä pyritään vähentämään vesijohtoveden kulutusta. Sadeveden kerääminen, varastointi ja käyttö kasteluun rajoittaa puhdistetun makean veden tarvetta.

Uusia viheralueita perustettaessa istutetaan alueella kasvavia luonnonkasveja tai kotoperäisiä lajeja.

Kotoperäiset kasvit käyttävät yleensä vähemmän vettä kuin vierasperäiset, ja niiden suosiminen edistää luonnon monimuotoisuutta.

Laadittaessa suunnitelmaa uusille viheralueille, tulee seuraavat seikat ottaa huomioon:

- a. Johdanto (mukaan lukien liiketaloudelliset taustatiedot);
- b. Kattava selvitys päällystetystä pinta-alasta ja satama-alueella ja sen ympäristössä kasvavista puu- ja kasvilajeista sekä nykyisistä maisemaelementeistä;
- c. Kuvaus siitä, miten sataman nykyisiä ja tulevia luonnonalueita hoidetaan (esim. karsimisen, nurmikon niiton, rikkakasvien torjunnan jne. osalta);
- d. Hoitosuunnitelma satamassa ja sen ympäristössä sijaitseville luonnonalueille. Tässä suunnitelmassa tulee määritellä, minkälaista kehitystä tavoitellaan;
- e. Yhteenveto: Suunnitellut toimenpiteet ja niiden kustannukset
- f. Liitteet

29. Sataman rakennuksia, rakenteita tai kalusteita uudistettaessa käytetään ympäristöystävällisiä materiaaleja ja mahdollisuuksien mukaan paikallisia toimittajia.

VAPAAEHTOINEN PISTEKRITEERI

Käyntisataman uudisrakentamisen ja remontoinnin yhteydessä yritys ottaa huomioon käytettyjen materiaalien ympäristöystävällisyyden ja kestävyys. Maalaustöissä käytetään maaleja, joilla on ympäristömerkki, kuten Joutsenmerkki, EU-ympäristömerkki tai vastaava.

Rakentamisessa käytetään sertifioitua puutavaraa (esim. FSC-sertifiointi).

Muita kriteerin tarkoittamia rakenteita voivat olla esim. hulevesien virtausta hidastavat, vedenkäytön vähentämiseen tai luonnon monimuotoisuuden suojeluun tähtäävät, ympäristöystävällisten liikennemuotojen käyttöä edistävät tai rakennusten päästöjä ja ympäristön pilaantumista vähentävät rakenteet tai laitteistot.

Kriteerissä 36 muotoillun kestävän hankintapolitiikan perusteella sataman johdon tulee asettaa vaatimuksia tavarantoimittajilleen. Vastuullisuussitoumus on asiakirja, jossa toimija ilmoittaa olevansa sitoutunut sataman hankintapolitiikan asettamiin vaatimuksiin. Tavarantoimittajilta edellytetään allekirjoitettua vastuullisuussitoumusta.

TURVALLISUUS JA PALVELUT

30. Satamassa on riittävät ja selkeästi merkityt hengenpelastus-, ensiapu- ja palontorjuntavälineet. Varusteiden tulee olla kansallisten viranomaisten hyväksymiä.

Satamien hyviä turvallisuuskäytäntöjä käsiteltäessä kannattaa erottaa toisistaan eri toimijat ja erityyppiset toimet:

Käyttäjät (veneilijät) vs. käyntisataman johto ja henkilökunta

Ennaltaehkäisytoimenpiteet vs. pelastus- ja hätätoimenpiteet

Onnettomuuksien ehkäisy on turvallisuuden kannalta ensiarvoisen tärkeää. Onnettomuuksien ehkäisemiseksi sataman johdon ja henkilökunnan on varmistettava, että sataman tilat huolletaan asianmukaisesti, kansallista lainsäädäntöä noudatetaan ja henkilöstö ja käyttäjät ovat perillä turvallisuuteen vaikuttavista seikoista. On erittäin suositeltavaa, että satamasta tehdään turvallisuusselvitys, jossa huomioidaan esimerkiksi veneiden sijoittelun vaikutus mahdollisten tulipalojen leviämiseen jne.

Onnettomuuden sattuessa satamassa tulee olla tarvittava tekniikka ja välineet vahinkojen minimoimiseksi.

Hengenpelastusvälineet

Sataman vesiturvallisuutta harkittaessa on noudatettava seuraavia yleisiä ohjeita:

- Veden varaan joutuneen henkilön on kyettävä nousemaan vedestä
- Veden varaan joutunutta on kyettävä auttamaan vaarantamatta pelastajien henkeä.

Satamassa tarjottaviin hengenpelastusvälineisiin tulee sisältyä vähintään pelastusrenkaat ja tikkaat. Muita hengenpelastusvälineitä voivat olla esim. venekoukut, pelastusveneet, pelastusasemat jne. Hengenpelastusvälineiden tulee olla kansallisten tai kansainvälisten standardien mukaisia tai kansallisen hengenpelastuselimen hyväksymiä.

Hengenpelastusvälineitä tulee olla tarjolla riittävä määrä, ne tulee olla helposti löydettävissä (hyvin merkittyjä) ja helposti saatavilla kaikkialta käyntisatamasta (enintään 200 metrin päässä mistä tahansa pisteestä). Välineiden sijoittelussa on noudatettava kansallista lainsäädäntöä. Niiden on oltava käytettävissä 24 tuntia vuorokaudessa koko Blue Flag -kauden ajan, ja niiden sijainti on ilmoitettava satamakartassa.

Mikäli turvallisuusselvitystä ei ole tehty, suositus on, että vähintään tikkaat ja pelastusrenkas sijoitetaan 25–50 metrin välein koko käyntisataman rantaviivan alueelle. Hengenpelastusvälineitä tulee olla saatavilla jokaisella laiturilla.

Varusteet on merkittävä näkyvästi (punainen/oranssi sekä heijastimet).

Palontorjuntavälineet

Sataman sammutusvälineisiin tulee kuulua ainakin käsisammuttimet, mutta niihin voi sisältyä myös vesiletkuja, palomattoja jne. Palontorjuntavälineiden on oltava kansallisen palontorjuntayhdistyksen, -organisaation tai -viranomaisen hyväksymiä ja kansallisten ja kansainvälisten standardien mukaisia.

Välineitä on oltava riittävä määrä, ne tulee voida helposti tunnistaa (hyvin merkitty) ja niiden tulee olla helposti saatavilla kaikkialla sataman alueella (enintään 200 metrin päässä mistä tahansa pisteestä). Välineiden sijoittelussa on myös noudatettava kansallista lainsäädäntöä, ja niiden on oltava käytettävissä 24 tuntia vuorokaudessa koko Blue Flag -kauden ajan. Palontorjuntavälineiden sijainti on ilmoitettava satamakartassa.

Sammuttimia on oltava myös tankkausasemilla, vaarallisten jätteiden varastojen läheisyydessä ja paikoissa, joissa tehdään tulitöitä.

Suosituksena on, että käsisammuttimet sijoitetaan 25-50 metrin välein tai 1 sammutin jokaista 15 laituripaikkaa kohti. Olisi myös suositeltavaa, että kiinteä vesipiste (paloposti) on laiturilla helposti saatavilla. Kun päätetään sammuttimien koosta, tyypistä ja sijoittelusta, on otettava huomioon veneiden koko, yleisimmin käytetyn polttoaineen tyyppi sekä etäisyys vapaapalokunnasta tai palokunnasta.

Ensiapu

Ensiapuvälineiden tulee sijaita satamassa, esim. satamatoimistossa tai muissa sataman tiloissa (kaupat, ravintolat jne.). Niiden ei välttämättä tarvitse olla saatavilla 24 tuntia vuorokaudessa, vaan kohtuullisina aikoina (esim. satamatoimiston aukioloaikoina). Ensiapukaapin sisällön tulee olla kansallisen lainsäädännön tai kansallisen tai kansainvälisen hengenpelastusyhdistyksen asettamien vaatimusten mukainen.

Poikkeustapauksissa ensiapuvälineet voivat sijaita paikassa, joka on käyntisataman välittömässä läheisyydessä alle 200 m etäisyydellä. Ensiapukaapin sisältö on tarkistettava säännöllisesti, ja tuotteet on tarvittaessa vaihdettava. Ensiapuvälineiden sijainti tulee olla selvästi merkitty ilmoitustaululle ja satama-alueen kartalle.

Muut

Suosittelomme, että käyntisataman sisään- ja uloskäynti merkitään selvästi veneilijöille, ja että käyntisatama on hyvin valaistu yöllä.

Kuivatelakoilla ja veneiden talvisäilytysalueilla on suositeltavaa sijoittaa palontorjuntavälineet koko alueelle ja veneet siten, että hälytysajoneuvot voivat liikkua rivistöjen välissä. Lisäohjeiden saamiseksi tulee ottaa yhteyttä paikallisiin paloviranomaisiin.

31. Pilaantumis-, tulipalo- ja muiden onnettomuuksien varalta on laadittu pelastussuunnitelmat.

Onnettomuuden tai hätätilanteen sattuessa käyntisatamalla on oltava käytössään tarvittavat organisatoriset keinot tai pelastussuunnitelmat sen käsittelemiseksi.

Käyntisatamassa on oltava käytettävissään hätäsuunnitelma, josta käy ilmi, mitä tehdä saastumisen, tulipalon tai muiden sataman turvallisuuteen vaikuttavan mahdollisten onnettomuuksien varalta. Sataman henkilökunnalle on ilmoitettava pelastussuunnitelmasta.

Sataman valmiussuunnitelma voi olla satamakohtainen, mutta se voi olla myös osa suurempaa satama-, kunta- tai maakuntahätäsuunnitelmaa. Asianomaisten viranomaisten (paikallisviranomaiset, palokunta, jne.) tulee hyväksyä hätäsuunnitelma.

Pelastussuunnitelmassa on oltava ainakin seuraavat tiedot:

- Niiden henkilöiden yhteystiedot, joihin on otettava yhteyttä onnettomuuden sattuessa
- Hallintoyksiköiden ja muiden tarvittavien henkilöiden yhteystiedot
- Menettelytapa ihmisten suojelemiseksi tai evakuoimiseksi satamassa tai sen läheisyydessä
- Julkisen varoituksen ja tiedotuksen menettely.

32. Satamassa on esillä ohjeet ja varotoimet onnettomuuksien ehkäisemiseksi.

Onnettomuuksien ennaltaehkäisy on ensiarvoisen tärkeää, ja useimmissa tapauksissa onnettomuus olisi voitu estää paikalla olleiden asianmukaisella toiminnalla.

Yleistä tietoa turvatoimenpiteistä on oltava esillä helposti saavutettavissa olevalla paikalla käyntisatamassa ja ilmoitustaululla. Ohjeisiin on sisällyttävä vähintään seuraavat tiedot:

- Tiedot vaarallisten ja syttyvien jätteiden oikeasta varastoinnista
- Ohjeet polttoaineiden tankkaamiseen tankkausasemalla
- Vaarallisten alueiden merkintä (esim. suojaamattomat laiturit)
- Avotulen tai ilotulitteiden käyttökielto satamassa (ellei satamassa ole niille osoitettua aluetta)
- Ohjeet pistorasioiden turvalliseen käyttöön
- Uintikielto satamassa
- Tiedot hätäpuhelimien sijainnista, hengenpelastus-, palontorjunta- ja ensiapuvälineiden sijainnista ja käytöstä
- Yksityiskohtaiset ohjeet siitä, miten varoittaa muita ihmisiä vaaratilanteessa
- Tietoa siitä, keneen ottaa yhteyttä saadakseen lisätietoja käyntisataman turvallisuudesta
- Tiedot asiaankuuluvista hätänumeroista (poliisi, palokunta, ambulanssi, satamapäällikkö)

Muita tietoja voivat olla:

- Ohjeet siitä, että lasten tulisi käyttää pelastusliivejä satamassa oleskellessaan
- Tietoa ensiapu- ja hengenpelastuskursseista
- Ohjeet alkoholin käyttöön käyntisatamassa
- Tietoa siitä, miten estää venepaloja

33. Laituripaikoilla on saatavilla sähköä ja vettä, ja niiden liitännät on toteutettu kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Vierasveneillä on oltava käytettävissään sähköä ja vettä enintään 25 metrin päässä laituripaikoista (ei koske veneitä, jotka eivät käytä sähköä). Tarjolla tulee olla tietoa sähkön ja veden käytön ehdoista, sekä mieluiten myös vinkkejä niiden säästämiseksi.

Kaikkien asennusten on oltava turvallisia ja kansallisen lainsäädännön mukaisia. Satama-alueen tulee olla valaistu erityisesti turvallisuussyistä.

34. Satamassa on liikuntarajoitteisille tarkoitettuja tiloja.

VAPAAEHTOINEN PISTEKRITEERI

Täyttääkseen kriteerin satamassa tulee olla ainakin seuraavat liikuntarajoitteisille soveltuvat tilat:

- esteetön pääsy satamaan ja sen alueelle, mukaan lukien laiturit
- pysäköintipaikat
- saniteettitilat

Muita sataman tarjoamia, liikuntarajoitteisille soveltuvia tiloja ja palveluita voivat olla:

- liikuntarajoitteisille soveltuvat venepaikat
- luiskat, rampit tai hissit sataman toimistoon, kauppoihin ja ravintoloihin
- sataman tarjoamat ohjelmat ja aktiviteetit

Liikuntarajoitteisten henkilöiden pääsyn ja tilojen on oltava kaikkien kansallisten ja kansainvälisten määräysten ja standardien mukaisia. Käymälät on suunniteltava pyörätuolia käyttäviä ja muita liikuntarajoitteisia henkilöitä varten.

35. Satamassa on esillä kartta, josta käy ilmi eri tilojen sijainti

Ilmoitustaululla tulee olla käyntisatama-alueen kartta, josta käyvät ilmi kaikki tarvittavat palvelut ja tilat.

Kartassa on esitettävä seuraavien tilojen/ palvelujen sijainti:

- Vaarallisten jätteiden ja öljyjätteiden säiliöt
- Roska-astiat
- Kierrätettävän jätteen vastaanottotilat
- WC-säiliön pumppaus- ja vastaanottotilat (jos tarjolla)
- Pilssiveden pumppaus- ja vastaanottopisteet (jos tarjolla)
- Hengenpelastusvälineet
- Palontorjuntavälineet
- Ensiapuvälineet
- Yleinen puhelin (tarvittaessa)
- Saniteettitilat (wc: t, suihkut, pesutilat, vesipisteet jne.)
- Tankkausasema (jos tarjolla)
- Veneen korjaus- ja pesutilat (jos tarjolla)
- Sataman toimisto- tai klubitalo
- Liikuntarajoitteisille soveltuvat palvelut ja tilat (jos tarjolla)
- Varatut pysäköintialueet (jos tarjolla)
- Vierasveneille varatut venepaikat (jos tarjolla)
- Lähin julkisen liikenteen pysäkki (jos sellainen on sataman läheisyydessä)
- Olet tässä -merkintä
- Suuntamerkit

Kartalla voidaan ilmoittaa myös muita tiloja (esim. kaupungit, ravintolat jne.).

Eri tilojen sijainti tulee mieluiten ilmoittaa kartalla käyttämällä helppotajuisia kuvasymboleja. Sataman koordinaattien tulee olla esillä selvästi näkyvässä paikassa.

VEDEN LAATU

36. Sataman vesi näyttää puhtaalta, eikä siinä näy merkkejä saastumisesta, roskaantumisesta tai muusta pilaantumisesta.

Jotta käyntisatama täyttäisi korkeat ympäristöstandardit, sataman ja sen veden tulee olla silmämääräisesti arvioiden puhdasta. Vedessä ei saa näkyä öljypisaroita, roskia, jätevettä tai muita silmin havaittavia merkkejä saastumisesta. Vedestä ei saa tulla epämiellyttävää hajua.

Luonnonilmiöt, kuten leväkukinnot, simpukoiden kutu jne., voivat aiheuttaa esteettistä haittaa vedessä myös ilman, että veden hygieeninen laatu kärsii. Tällöin tiedot luonnonilmiöistä on annettava ilmoitustaululla.

YRITYSVASTUU

37. Satamalla on yritysten yhteiskuntavastuuta käsittelevä vastuullisuussuunnitelma, joka kattaa ihmisoikeudet, työvoiman tasa-arvoisen kohtelun, ympäristökasvatuksen sekä korruption torjunnan.

VAPAAEHTOINEN KRITEERI

Sataman johto on laatinut yritysten ympäristö- ja yhteiskuntavastuuta (Corporate social responsibility) koskevan suunnitelman, jossa se määrittelee tavoitteensa kestävä kehityksen ja yhteiskuntavastuun suhteen. Suunnitelman tulee olla näkyvästi esillä ja osoittaa, että kestävä kehitys sekä ympäristö- ja yhteiskuntavastuu ovat olennainen osa yrityksen liiketoimintaa.

Suunnitelmasta tulee käydä ilmi ainakin:

- yleiset tavoitteet kestävä kehityksen suhteen, sekä liiketoiminnan taloudelliset, ekologiset ja sosiaaliset vaikutukset
- että suunnitelman toteutus on yrityksen toimintaperiaatteiden ja menettelyjen mukaista
- yleiset käytännöt koskien yhtiön suunnitelman täytäntöönpanoa lakisääteisten vaatimusten, henkilöstön koulutuksen sekä ympäristövaikutusten seurannan osalta.

Käyntisatama tekee kehityssuunnitelman seuraaviksi kolmeksi vuodeksi

Kestävä kehityksen ohjelma osoittaa kolmen vuoden ajan, mitä ympäristön kestävyttä koskevia toimia toteutetaan energian, veden ja jätteen kulutuksen vähentämiseksi kyseisenä aikana. Suunnitelmaan tulee sisältyä myös hankinnat, kuljetusten hallinta, paikallisyhteisön osallistaminen jne. Kansainväliset Blue Flag -kriteerit voivat toimia suunnitelman pohjana.

Jokainen työntekijä voi vaikuttaa yrityksen ympäristö- ja yhteiskuntavastuuseen

Jokaisella työntekijällä tulee olla mahdollisuus vaikuttaa yrityksen ympäristö- ja yhteiskuntavastuuseen ja kestävytyteen. Käytössä voi olla esim. aloitelaatikko, johon henkilökunta voi jättää ideoitaan kestävyden lisäämiseksi käyntisatamassa.

SOSIAALINEN JA PAIKALLISYHTEISÖN OSALLISTAMINEN

38. Sataman johto toteuttaa vuosittain vähintään kaksi toimenpidettä, joide tavoitteena on edistää kestäviä suhteita lähialueen toimijoiden kanssa ja vahvistaa sosiaalista sitoutumista.

VAPAAEHTOINEN KRITÉERI

Sataman johto voi esimerkiksi:

- edistää asukkaiden ja sidosryhmien hyviä suhteita pitkäaikaisessa yhteistyössä heidän kanssaan (ilmaiset tilat, maksuttomien tapahtumien järjestäminen, vuotuinen lahjoitus mahdollisten haittojen korvaamiseksi)
- pyrkiä piristämään paikallista taloutta
- tukea muiden paikallisten järjestöjen, kuten yhdistysten ja luontokerhojen toimintaa
- olla aktiivisesti mukana hyväntekeväisyys- tai luonnonsuojeluorganisaatiossa
- tarjota ilmaisen viestintäalustan hyväntekeväisyyteen
- jakaa kestäviä lahjoja ja/tai myyntituotteita
- sponsoroida sosiaalista tai yhteisöllistä organisaatiota suoraan tai välillisesti, aineellisesti tai aineettomasti, tai olla sitoutunut sosiaaliseen hyväntekeväisyyteen
- osallistua aktiivisesti hyväntekeväisyystyöhön